

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A DEBRECZENI BALOLDALI PÁRT KOZLÖNYE.

Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési díj:
 Ötásbajos petisórért 5 kr.
 Nagyobb terjedelmű, mint szinten több izbeli hirdetés, akit szerint a legolcsóbb árért.
 Bélyegdíj: minden bejelentésért külön 30 kr.
 Nyilatkozat megjelölés közlemény öt-asbajos sora 15 kr.
 Nérvagy bérmentetlennél beküldött kértatkok nem vetnek tekintetbe. — Ugy szinten kértatkok sem adnak vissza.

Előfizetési árak:
Helyben és postán küldve:
 Egy évre 10 ft — kr. 1/2 évre 2 ft 50 kr. Fél évre 5 — — — — — Egyes szám 10 —
 Előfizetési pénz minden közlemény: **Főpénz: Vecsey-ház földszint** a szerkesztőségbe bérmentve küldendő.
Előfizethető helyben:
 Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében a szerkesztőségnél. — Egyébütt a postahivatalok utján.

Előfizetési felhívás

„DEBRECZEN”

hetenkint ötször, hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton megjelenő politikai és közgazdászati hirlapra.

Lapunk a jövő hóban VI-ik évfolyamába lép. Politikai irányra maradt az, ami volt: a balközéppárt 1867-ik évi programjában, kitűzött elvek diadalra juttatása iránti törekvés. Amaz elvek, melyek a bihari pontokban újabb s szabadosabb kifejezést nyertek. Magyarország önállósága, függetlensége, s szellemi és anyagi jóléte kiküszöböléséé.
 S mivel az előfizetési díjt más lapok példájára most sem emeljük: elvtársainkat felkérjük, hogy lapunknak még szeleesebb körben elterjedésére, előfizetők gyűjtése által is, közreműködni sziveskedjenek.

Előfizetési díjak:
 Egész évre helyben és vidéken 10 ft — kr. Félévre 5 — — — — — Egyegyedre 2 — 50 —

Előfizethető: helyben kiadóhivatalunkban (Vecsey-ház), és a Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében (píszcz. város-ház), a postahivatalnál.

Debreczenben, decz. 13-án 1873.

Szapári Károly, Oláh Károly, munkatárs. felelős szerkesztő és kiadóulajdonos.

az előfizetési pénz beküldésére legalkalmasabbak a postautalványok!

Az év végén.

Magyarországon alig van ember, aki a lefolyt év iránt édes emlékezetet táplálna kiben.

A bécsi börtömváltság ipar-kereskedelmi, gazdasági és általában társadalmi viszonyainkra pusztító hatást gyakorolt.
 A kolera közel 200,000 lakostól fosztotta meg az országot; s alig van kinek halotta, siratni, gyászolni valója ne volna.
 S jött rá a terméketlenség, mely kivette számból a mindennapi falatot, és elzárta előlünk a remény vigasztát, hogy a sok csapást könnyedén kiheverhessük.
 És még ehhez részben nekünk miatt, de főképp kormányunk vétkes hanyagsággal párosult gazdálkodása következtében, hozzá csatlakozott az állami pénz — s az általános pártváltság!

A főbből csapások sulya alatt roskadozó honfiam még azt is meg kellett éni, hogy ne táplálhasson bizalmat sem kormányra, sem képviselői iránt, kik közt nem saadit egy lánglélek, ki az iszonyú szerencsétlenség között zászlót emelt volna, melyre a biztos megszabadulás reményét láthatnók felírva.
 Meg kelle értnünk, hogy a kikkel még tegnap együtt véltük előmozdítani a hon javát, azok ma látat fordítottak. Elvtárs elvtárs ellen lépett sorompóba, megtagadva a barátságot, a solidaritást, az elvegyeséget, és majdnem minden gyöngéd köteleket, ami őket még kevés idővel előbb ö szefizté vala!...

Áltáiban zürzavar a politikai és társadalmi életben; anélkül, hogy a remény borgonyát jobb jövő iránt, a jólét zálogát a közelgető újévra, a kiszabadulás biztositkát életünk további folyamában, — kezeink közt tartathatnók!
 Így táblit bennünket az év utolsó napja!...

Együtt, kimondhatlan vést hozhat e sok csapás, melyből csak egy is képes visszataroztatni állami és társadalmi elhatározásunkat!...

De vajon az egyi, toni tizesapás el-seperhetette az emberiséget?
 Vajon az özőnvíz kirihatta e a földről isten legnem sebb teremtményeit?
 Vajon Mohács temetője befogadhatta-e kebelébe az össze magyar nemzetet?

Vagy a világiosi hazatérülés megtorhetette minden magyar szívet, hogy megszünték dobogni, — és élni a hazáért?
 Nem! Nem! „A történetek legfeke-

tebb pontjaiból fejlődnek az emberiség legszebb virágai!”
 A kétségbeesés végszálainál a remény vídiám mosolya dereng!
 A halál nyomban követi a feltámadás nemtője!
 Az ó év utolsó perzei szemelattára születtik az új év ragyogó hajnala!...

„Neked élned kell, óh hon! s örökre mint a vész viráhnod!”
 A mult csapásain okuljunk, hogy ne bizzuk el magunkat.
 A kormány — és pártváltságok tanításnak meg bennünket, hogy meliék érdekektől vezirelt csoportulatok élete soha tartós és áldáshozó nem lehet.

S csak a nagy elvek iránti solidaritás vezethet a haza údvére!...
 A lefolyt év gazdag tapasztalatok tárháza.
 Hsználjuk fel azokat a haza javára!

Ezer éves multunk; szívós szittya természetünk, a kor szótát megértő mivéldési előhaladással kapcsolatban:
 Erős táplálékot adnak nemzeti jólétünk iránti tántorithatlan hitünknek — a jövő évre!

— Az országgyűlés, mint már jelezök, tegnap déiben ülést tartott, melynek egyetlen tárgyat a felsőház azon üzenete képezte, hogy változatlanul elfogadja a költségvetés törvényjavaslatát.

— Közfoglalt viszonyunk egyb jót nem termelt az idén, minthogy a Skene-féle szerződés felbonthatott, s így remélhető, hogy a hadi felszerelés kellékeiből a magyar iparosoknak is jut valamű.

De van elég, a miért megtanulhatók gyűlölni a közösgyet. Ott vannak az ugynevezett bankügyi tárgyalások, melyek alkalmával hazánk és kormányunk a föld poráig lön megalázva; ezután jött Bécstől ránk a pénzválság stb.

S itthon mi történt? Kevés jó és sok szomorú.
 Kormányunk a legnagyobb zavarba jutott bennünket. A nemzetiség közt az egyenlenség tört ki, s a magyar faj ellen izgatnak mindenütt. Kibékülünk ugyan Horvátországgal, polgarosítottak a végvidékeket, de az ismeretlen uton felizgatott kedélyek ellenük lázognak.

Erdély uniója még sincs befejezve; s a megszokott zsoldárak parancnokoknál; ott a szászok indokolatlan kiváltságai fenállanak.
 Nagy reformokat vártunk év véől, azonban csalakozánk. Nem volt pénz semmire. Államháztartásunk kölcsönökönél táplálkott, s ezeket is a legszerencsétlenebbül köthetők meg a külföld pénzpiaczaival.

Megcsináltuk ugyan — papíron — a le-számított bankot, de az csak a törvényezikben él. Müködését meg sem kezdheté.
 Felebb emelék az adót. De ez sem volt képes az államháztartásban helyrehozni az egyensúlyt.

Vasuti politikánk segített bennünket a bukás orvonyének szele felé; s ebből oly botrányok kerültek, mint például a keleti vasút ügye, melynek biztosítékából 30 millió ft nyomtalanul eltűnt.

Hanem azért a magyar országgyűlés — lovalitásból — mégis felebb tudta emelni ez évben az udvartartási költséget.
 A költségvetésből pedig nem törölték ki az ugynevezett rendelkezési alapot, melyből titkos czélokra szabadon osztogatnak.

Deák Ferencz már maga is állatta, hogy pártjának józanabb politikát kell követni De bizony ennek még semmi jelensége az uralkodó párt soraiban.
 Belügyi dolgainkban azon öröndetes esemény merült fel, hogy a városi főispánság el-törésére a kormány részéről megtették az előintézkedések.

A törvényhatóságok területi rendezésére néve a törvényjavaslat készen van.
 Megtörtélt szerencsésen a fővárosok egyesítése is.

De mennyi nem történt? A főrendiház reformja, a vallászabadság, polgári házasság ügyében semmi előhaladás.
 Az oktatásügy terén, csak javaslatok készítették, de tényleges hasznát nem lástunk.

Honvédségünk körében a fejlődésnek semmi nyoma. Osztrákok parancnoknak az egykori fel-istenek utódainak. A tisztí kinevezések ellen mindenfelől panasza halatszott.
 A kormányfőriák közül csak három egyén, Tóth Vilmos, Kerkapoly és Tisza Lajos vált meg társzájától; utonnan belépett: gr. Szapári Gyula. Két hely üres.

Nemzetünknek ez évben magas vendégei voltak: a kiállítási juri tagjai, az angol hercegek, stb.
 Ime, a főbb vonások a mult év történetéből!

Kérés vizagztaló van abban.
 Msképen volna ez — csak az egyet-értés anyagi szemle szállana le minden minden hazafi kebelébe — az új évben.
 Ugy legyen!

— Azon tekintélyes állás, melyet Debreczen, e tősgyökeres magyar város, az orszá-gos viszonyokra vonatkozólag, közmivéldési

Nem akarjuk az elemi csapások egész so-rozatát feltárni. Csak röviden pillantsunk vissza a mult évre.
 Az örök béke eszméje nagyban fog-lalkodtatta a gondolkzó feket, de míg a földön az államok sorsa egy ember kezében lesz, addig nem derül fel reánk az örök béke napja.

Európán a köztársasági eszme hódításokat csinált. Francia és Spanyolorszá-gban — úgy a hogy — még mindig fentartja magát a feztársaság. Angliában a köztársasági part szabadon gyűlékezett. A svédek csak új koronázták meg királyukat, ha maga fedezé a költségeket.

Ez év áldási közé tartozik a Spanyol király lemondása s III. Napoleon halála.
 A háborúskodás egyidőre megszünésének biztosítékát tekintették a porosz-orosz-osztrák fejedelmek találkozásait.

A francia nemzetnek Bazaine ellen folytatott pere is sokáig emlékezetes marad év-ből. Ki tudja, mikor büntetik meg másutt is, nálunk is — a honárulókat?
 No még a pápáról kellene megemlékez-nünk. Már utodát is kismeltek, de ő még el s folyvást szítja a felvilágosodást. Schwajcz ugyan megkeseríté napjait, midőn a jesuiták küzde földéről, a mit megtett a német császár is.

Szomszédunk, Ausztria nagy esemé-nyek színhelye volt. A köziállítás alkalmából sietett oda a művelt világ; s fejedelmek lép-deleket a büszke Bécs utcáin. Gizella főher-czegnő násza is nevezetes, anyiban, hogy ő végkép lemondott a trónról. Decz. 2-ka Ausztria örömmépe volt, fejedelme ekkor töltötte be uralkodásának 25-ik évét.

Közösgyi viszonyunk egyb jót nem termelt az idén, minthogy a Skene-féle szerződés felbonthatott, s így remélhető, hogy a hadi felszerelés kellékeiből a magyar iparosoknak is jut valamű.

De van elég, a miért megtanulhatók gyűlölni a közösgyet. Ott vannak az ugynevezett bankügyi tárgyalások, melyek alkalmával hazánk és kormányunk a föld poráig lön megalázva; ezután jött Bécstől ránk a pénzválság stb.

S itthon mi történt? Kevés jó és sok szomorú.
 Kormányunk a legnagyobb zavarba jutott bennünket. A nemzetiség közt az egyenlenség tört ki, s a magyar faj ellen izgatnak mindenütt. Kibékülünk ugyan Horvátországgal, polgarosítottak a végvidékeket, de az ismeretlen uton felizgatott kedélyek ellenük lázognak.

Erdély uniója még sincs befejezve; s a megszokott zsoldárak parancnokoknál; ott a szászok indokolatlan kiváltságai fenállanak.
 Nagy reformokat vártunk év véől, azonban csalakozánk. Nem volt pénz semmire. Államháztartásunk kölcsönökönél táplálkott, s ezeket is a legszerencsétlenebbül köthetők meg a külföld pénzpiaczaival.

Megcsináltuk ugyan — papíron — a le-számított bankot, de az csak a törvényezikben él. Müködését meg sem kezdheté.
 Felebb emelék az adót. De ez sem volt képes az államháztartásban helyrehozni az egyensúlyt.

Vasuti politikánk segített bennünket a bukás orvonyének szele felé; s ebből oly botrányok kerültek, mint például a keleti vasút ügye, melynek biztosítékából 30 millió ft nyomtalanul eltűnt.

Hanem azért a magyar országgyűlés — lovalitásból — mégis felebb tudta emelni ez évben az udvartartási költséget.
 A költségvetésből pedig nem törölték ki az ugynevezett rendelkezési alapot, melyből titkos czélokra szabadon osztogatnak.

Deák Ferencz már maga is állatta, hogy pártjának józanabb politikát kell követni De bizony ennek még semmi jelensége az uralkodó párt soraiban.
 Belügyi dolgainkban azon öröndetes esemény merült fel, hogy a városi főispánság el-törésére a kormány részéről megtették az előintézkedések.

A törvényhatóságok területi rendezésére néve a törvényjavaslat készen van.
 Megtörtélt szerencsésen a fővárosok egyesítése is.

De mennyi nem történt? A főrendiház reformja, a vallászabadság, polgári házasság ügyében semmi előhaladás.
 Az oktatásügy terén, csak javaslatok készítették, de tényleges hasznát nem lástunk.

Honvédségünk körében a fejlődésnek semmi nyoma. Osztrákok parancnoknak az egykori fel-istenek utódainak. A tisztí kinevezések ellen mindenfelől panasza halatszott.
 A kormányfőriák közül csak három egyén, Tóth Vilmos, Kerkapoly és Tisza Lajos vált meg társzájától; utonnan belépett: gr. Szapári Gyula. Két hely üres.

Nemzetünknek ez évben magas vendégei voltak: a kiállítási juri tagjai, az angol hercegek, stb.
 Ime, a főbb vonások a mult év történetéből!

Kérés vizagztaló van abban.
 Msképen volna ez — csak az egyet-értés anyagi szemle szállana le minden minden hazafi kebelébe — az új évben.
 Ugy legyen!

— Azon tekintélyes állás, melyet Debreczen, e tősgyökeres magyar város, az orszá-gos viszonyokra vonatkozólag, közmivéldési

tekintetben is elfogiel, — kötelez bennünket, hogy helyi eseményeinkre is vessünk egy futó pillantást ezen év lefolyása alkalmából. . . .
 Bármily nehezek és hátráltatók voltak is reánk az országos és helyi körülmények, melyek városunka szerencsétlenségét hozták, mégis örömmel ismerjük el, hogy a jelen év sem folyt le a nélkül, hogy egy az anyagi, mint a szellemi terén némi vívmányokkal ne dicsekedhetnénk. . . .

A város közönsége amellet, hogy foly-tonosan újabb-újabb elemi iskolát épít, és a főiskola fenntartásához is folytonosan jelenté-nyes segídevel járul, megértve a kor into szavát, felsőreáliskolát állított fel az idén, és annak 4. alsó osztályát már eltebe is lépteté, és jövőben évenként egy-egy újabb osztályalv szaporitandja azt, míg a 7- vagy 8-ik osztály is fel nem lesz állitva.

Azt hisszük, nem ok nélkül soroztuk e nagy vívmányt első helyen, melyet valóban megérdemel, mint a közmivéldésnek egyik legfőbb emeltyűje.
 Hogy mily szükség volt erre, megtetszik abból is, hogy a legelső évben már 150 tanítvány látogatta a reáliskolát. . . .

Azon reformok, melyek főiskolánkban a folyó évben a tanszabadság behora-tala és az ifjúság irányában a modern előha-ladás kívánalmait szerint alkalmazandó fegyelmű eljárás, egy a tanítók épezeide kiegészíté-se, gyakorló iskola felállitása, stb. által kezdeteket vettek, jótékonra hat-nak be helyi viszonyainkba is; és ama buzgó törekvés, hogy e reformok folytathatni fognak, reményt ad, hogy egy országos, mint helyi ér-dekeink is, az általános mivéldést illetőleg, nagyban emelkedni fognak általok. . . .

Közmivéldésünk emelésére jótékony ha-tással lesz a folyó évben megalakult mu-zeumegylet is. . . .
 Két politikai, egy hirdetési hirlap és két folyóirat fenállása eléggé mutatja, hogy szellemi életünknek gaz-dag forrása van a városi közönség kebe-lében.

Két nyomdánk, egyik könyvnyomda-ly és öszeptéve, a szellemi mivéldést előmoz-dító közlemények gyors előállítására szolgál-nak; s irodalmi tekintetben is becses műveket hoznak forgalomba. Jelenen a fent írott lapa-kon kívül következő érdekesebb művek kerü-tek ki sajtó alá (nem említve az apróbb írt-zeteket, üzleti kimutatásokat, és vegyes mu-nkákat): 1. A föld felszerelt és ügyesen vezetett zetté városi nyomdából:

1. Nagyvárad színházi em-lénye.
2. Vezérkönyv a magyar nyelvntanba.
3. A protestáns Con-ventről.
4. Keresztény egyház történelem.
5. Felsőbb gazdá-szati fűvészkönyv.
6. Rövid ma-gyar nyelvntan.
7. Egyházszer-tartásntan alapszövege.
8. Mélius Péter emlékezete.
9. Francia nyelvntan 18 — m. levél 10. Angol nyelvntan 31 — 32 levél.
11. Főisko-lai belrendezés szabályok.
12. Természetokt. 13. Protestáns gym-nasiumokrt. 14. Borvegytan.
15. Magyar mesemésék.
16. Kalándor, re-gény.
17. Nökebelvilága regény.
18. Falusi lötenyesté.
19. Nagy éne-kes könyv.
20. Kis énekes könyv.
21. Halottas könyv. stb.

A nagy haladásnak indult részveé-nyomdából pedig: 1. Ladányi Gedeon „ó-kor története.” 2. Illyés Bálint „egy-házi beszédek.” 3. Roskovics Ignác z g. kath. lelkész. „Ó-bíti imák.” 4. Biky Károly „Női szerpek.” 5. Révész Bá-lint. „Confirmatio.” 6. „Hármas histo-ria.” 7. Nemesember leánya.” 2. k. regény.

8. Születés és művel-téség.” 2. k. regény.

9. B. P. (Békési Pé-ter) tanítottok. „Szent történetek.” 10. „A. B. C.” 11. „Természetrajz.” 12. „Magyar-ország története.” 13. „0- és újszövetség.” 14. „Csokonai naplár.” 15. „Alföldi képes naplár.” 16. „Magyar ember naplár.” 17. „Honvéd naplár.” 18. „Kis képes naplár.” 19. „Legújabb alföldi naplár.” 20. „Igazmondó naplár.” 21. „Református naplár.” 22. „Dongó naplár.” Sajtó alatt van: 23. Milton „Elvesztett paradicsom.” — és 24. Currer „Veszma-dár-ja.” stb.

Ezenkívül szellemi életünknek táplálé-ka: a polgári kaszinó, polgári kör, a főiskolai tanári olvasókör, főiskolai tanuló olvasóegylete, a főiskolai tanulóifjúsági önképző körök, a keres-kezőifjak olv. egylete, iparos ifjúság önképző egylete.

Nem kevésé emeli szellemi elveinket színházunk, mely — mondhatni — a fo-városon kívül legelső az országban, s a lehető legjobb dráma- vigjáték- színmű- opera- és operett- színeszi erőkkel van ellátva. Csak azt óhajtánók, hogy a drámára általában, és a hazai termékekre, izlés és kiállítás tekinté-ten nagyobb gond fordítottat!

Közreműködnek még anyagi és szellemi igényeink kielégítésére a zenede, dal- és zene-egylet, a kertészet, az ügyvéd- a tornaeget, mely utóbbi az idén vívóval is ellátottat; a jótékony növénylet, a szünügyegylet, a debreczeni takarékpénztár, ipar s kereskedelmi bank, Tisza biztosító s jelzálogbank, az alföldi taka-rékpenztár, az iparegyesületi takarékö — és hitelintézet, az első ipartársulati bank — a korsorlyozó egylet (mely utóbbi 4 egylet az idén keletkezett), több ipar s temetkező társu-lat, a gőzmalomtársulat, a cukorgyár, a jo-gássegélyező- a tűzoltó stb. egyletek.

A hol a fenálló számos iskolán kívül a közmivéldésnek ennyi csatornája van: ott meg van a fogékonyág az előhaladásra.

Méltótelepünk is épülő feleben van.
 Csak a látványosság — és a gőztéla-gyár — több év óta keletkezésben levo vállala-tok nem tudnak erőre vergődni. . . .
 A Szombathy- Vörösmarthy em-léket az idén állitatta fel a ref. egyház az emlékerthben: s az idén öntette újra a Ká-kóczy harangot is. . . .

A bécsi világkiállitások városunk névvel megjelölésének évszázados ün-nepét megjelte városunk, leginkább a főiskolai ifjúság buzgólkodása folytán! Vajha a költő emléke országos ünnepélyre érdemesítettet volna! . . .

A kegyeletes jótékonyág az idén nagyobb mérvben vétetett igénybe, mint máskor, a himló és a kolera pusztítása miatt, mely mint-egy 600 lakostársunkat elragadott. A városi hatóság, a növénylet s egyesek is nagy mérvben gyakorolták jótékonyágukat a szenvedő emberiség iránt! . . .

De ki gőzöné elszámolni a köz- egyházi és magánviszonyokból kifolyó apróbb, de mégis érdekes eseményeket?
 Azért is bezárjuk híányos, és mégis hosz-szúra nyult visszapiantásunkat, — óhajtva, hogy mához egy évre sokkal érdekesebb esemé-nyeket jegyezhesünk fel! —

Vidéki élet.

Kisújszállás, decz 29.
 Az új megre alakítása képezi most itt minden beszéd tárgyát. A város áldozatkra is hajlandó volna, ha megnyerhetné Kunvármegye székhely ideátelét.

Ref. egyházunk újabb orgonát építettett s ennek szakértői megvizsgálására Sárospatak-ról Irvánka Sámuel jeles énektárnár kéretett fel, a ki a mult vasárnap ezt meg is tevé. A szakértői vélemény szerint, az orgona kitünően sikerült, készítette Jónás orgonakészítő Nagyváradról. E vélemény alapján az egyház át is vevé az orgonát.

Orgonistául Porteleki Imre egyhangulag megválasztottak.
 A munkatársai előadások majd csak a jövő hónapban fognak folytatattatni. E tekintet-ben a munkatársok kitünő buzgalom és kedv irradáltak.

Jó hírrel szolgálhatunk innen az itrodalmi barátainak is. Dr. Pékete Lajos, derék orvos-ki, ki már több jeles munkájával gazda-gít a magyar irodalmat, utjabban sajtó alá rendezte „A járványok története Magyarorszá-gon” című művét, melyet nem rég feje-zett be.

Boldog új évet!
 r. i.

Weninger ur tervei.

Weningernek a bankügyi nézetére kikélt szintén nyilatkozatunkat, miszerint az osztrák bank tömjénrel van saturálva; mert elisméri ugyan, hogy annak megoldása már eddig is sok áldozat árán halasztatott el, mégis jónak látja azt előadni, vagy legalább is annak való-sítását az osztrák bankra bírn. Pedig igen helyesen jegyezte meg: „a ki a bank alapo-t adja, az ura és önálló rendel-kezője az orron alapsnak”, körekerészképen általa vederből eszebe békának.
 Miután a kívánt szerződést vele megkötök, a Magyarország igényei kielégítésére elhagyottatnak általa a szerint a mint a bank szeszide vagy épen a gyakran betoppányó pénzparitókó kívánának, kizárólag a bank elnyére, a mit — miután független jogukat lekököt — meg nem változtatnának.

Azt mondja Weninger ur, hogy Magyar országon nem lehet érczalapul 30 milliót sem összehozni. Ezt nem lehet elhinni, minden el-nyomatásunk dacára sem. Mert még nem akadt oly pénzügyminiszterünk, a ki bizalom-mal, a haza érteke iránt áthatatlan fel-merte volna szótaitani a hazafiakat, egy önálló bankalap ö-szkeállítására; míg ez nem törté-nik, addig jogosan nem lehet kimondani a szót: „nem lehet 30 millió érczalap-pot összehozni”!

De ha nem lehetne is, abból nem az kö-vetkeznék, hogy egyáltalában nem volna ércz-pénz, hanem az, hogy teljes bizalma nines a honfiamak új kormányban, mely Magyar or-szág jogos követelését két óven keresztül nem bírta, nem akarta való-sítatani; hanem zürzavarra újabb zürzavart, és elidegenelést hozott az országra.

Igaz, hogy Magyarországból, az ötvenes években minden kigondolható eszközt mozgassa hozza, az osztrák kormány rendelte felhaszná-lásával, az érczpenz, — majd magas árho-majd az ezüst pénztek forgalomból kitétele által, — igen nagy mérvben kihatott; de azért voltak okos emberek akkor is, kik magukat kijátszatni, elámitatni nem engedék, s készleiben levo érczpenzök-öt s arany s ezüstszétszókat nem adák mind át papirpenzért.

Axért — bár igen nyomott helyzetben szenved a nemzetnek nagyobb része, mégis ta-lálkozandának hazafiak, kiknél érczpenz nagy mennyiségben található, a kik, ha a hazát va-lóban boldogítani akaró kormány megalakul és a haza önállósága kivívását tűzi feladatául; megnyílnak az elzárt szekrények, az eredeti-ségben nagy becsű honfiai tűzhelyeinél; s

763 1-3
 Bányay Vince, kir. járványügyi végrelajtó.
 Górcsok elemi ovtaloztam. Nagy úveg 1 ft 50, kis úveg 80 kr.
 Górcsok elemi ovtaloztam. Nagy úveg 1 ft 50, kis úveg 80 kr.
 Górcsok elemi ovtaloztam. Nagy úveg 1 ft 50, kis úveg 80 kr.

losz ismét egy értelem, mely ezt kiáltja: „Mentsük meg a hazát!”
Ez meg vagyunk győződve arról, hogy ha a magyar kormány az államvagyon zálogul kötés mellett, — vagy egy konszortium saját birtokai jelzálogul kötésével — önálló magyar bankjegyek becsatolásának ki, ez iránt a magyar közönség nagyobb bizalmat táplálna, mint az osztrák bankjegy iránt, s a diszkrét gőztől legkevésbé sem lehetne féltetni. Csak a kereskedőknek, kiknek Ausztriából vagy külföldről kellene iparcikkek hozatni, lehetne érdekében az osztrák bankjegyek bevitelét; minden más hazai iparosságnak a hazai part előmozdító magyar pénz bevitelének lenné. Beesésbe lenne a földművelés ágazat, melyekre a bank tudna hogy azon földterületeket, melyekre a bank alapított, sem orvok és rossz manipulációk ki nem szakmáulhatók; sem valamely földművelés ágazatát, melynek bevitelét nem lehetne elvárni.

Az elősoroltak szerint teljes meggyőződésünk van arról, hogy ha egy önálló bankot biztosítani akaró kormány a kúrdterre lépne, a magyar önálló bankoknak érez alapot is teremthet benn az országban; de a földművelés alapított bankjának sem lenne kevesebb az értéke, mint az érzelésszerű állók.

De meg vagyunk arról is győződve, hogy az osztrák valuta értéke mindaddig vissza nem áll, míg Magyarország önálló bankja nem lesz. Mert az csak az osztrák bank szeszélyétől és az ércpenzióforgalomtól függ, mely évenként sok millióval gyarapítja a bankyereményt. Hogy ezen haszonelvezetést lemondjon az osztrák bank, míg versenytársai nincs: kívánni sem lehet, s azt várva soha sem lenne bankunk. De ha versenytárs lesz, onkint áll elő az érdekényszerűség, miszerint bankjegyit — hogy káposk legyenek — teljes értékben váltja be.

Mintán Weninger ur a pénz és hadügyet, mint egymástól való elválaszthatlan államügyet Ausztriának felajánlani hajlandó, s e részben Magyarországot továbbra is az osztrák pénzt gyámsága alatt hagyni jónak látja, az által behoztatja azt, hogy ő is — mint az országunka létét őta boldogtalansító államférfiak — fél rendszabály által akarja a nemzetet jogos követeléseiben elismerni, s az osztrák gyámságot megörökíteni.

Mintán gyámság hátrányait elég szorosodásnak vagyunk ismerni: abból nem kérünk többé semmit, új szinte visszautasítjuk az önálló bank követeléséről való lemondás szándékát, mely áldozatot az osztrák bank részvényesek is ezek között a magyar államférfiakat is érdekli 40-50 százaléki új nyereségyaradást tovább élvezhetése céljából kellene hozanunk, mely tényezőket által pedig a Magyarország számára immár megadott sírba, a nemzet maga temetné az országot — örökre.

Szüntessük meg a gyámságot minél előbb! Hisz ezer éves államéletünknek nincs arra szüksége.

Színházi szemle.

Tegnap színe került: „Fradiavolo, vagy a sarracini fogadó”, vig daljáték 3 felv. írta Scribe, zenéjét Auber.

E darab ez idényben már másodszor került színe. Az előadás kitünően sikerült. Fradiavolo Bogdy adata kiváló kedélyességgel, s hangjának szépségeit több helyen fényszerűen győztatta. Bodorfi Kocskó most igen találatos személyesítette; kedves alak volt Dalnok (Pamela), Mandokine (Zerlina) egy idő óta több gondot fordít alakítására, a mi játéka is kedvesebb teszi. Éneke most is gyönyörűkedő volt. Dalnok Lorenzot csinosan játszotta. A két rabló (Philippovics és Foltényi) kitünően alakított.

Közönség szép számmal.

**A Budapesti építendő magyar dal-
műszínház tervezete iránt a kormány által fel-
szólított építész részéről 1874-ik év január
hó 15-re kitűzött határidő lejártával benyújtandó
tervezetnek bizottságilag (jury) minden
irányban szakszerűleg leendő megválasztására
Podmaniczky Frigyes, a fővárosi közmunkák
tanácsa alelnökének elnöksége alatt a helyi-
tanács részéről Ribáry József miniszteri
tanácsos, a közmunka és közlekedési ministe-
rium részéről Rochlitz Gyula, a magyar királyi
államvasutak főfelügyelője, a fővárosi közmu-
nyák tanácsa részéről Szummrák Pál; a főváros
részéről Gerlecz Károly alpolgármester; az or-
szágos képzőművészeti tanács részéről Pulszky
Ferenc, a magyar nemzeti színház részéről
Szigligeti Ede id. igazgató, a magyar mérnök-
és építész-egylet részéről Weher Antal építész
küldettek ki, illetőleg választottak meg.**

ÜJDONSÁGOK.

**Az előfizetési pénzeket mielőbb
mulhatatlanul beküldetni kerjük.**

Boldog új évet! Egy nehéz évet ismét eltöltünk. Van okunk örülni a felett, hogy a sors eszaki bennünket le nem suttant. Mi a legjobb ismerősként melegen üdvözöljük olvasóinkat az új év alkalmából, s kívánunk — boldog újévet! Adjon isten a magyaroknak, a mi keil. — a mi jól csak birni óhajt a kebel!

**A tisztántul ref. egyházkerület köz-
lebbi gyűlése jan. 10-én fog megkezdetni a
helyi ref. főiskola gyűléstermében. Ez alkal-
lommal több értekez tárgy fordul elő.**

**Jövő évi első számunk pénteken fog
megjelenni.**

Színház. Holnap az új év alkalmával látványos darab adatik: „Tündér Ilona”, ezt képlett fogja megélni.

Rónai Gyula, mint az „Ung” írja, már négyeszer lépett fel, mint vendég, az ungvári színpadon, a „Saint-tropezi urna”, „Othello”, „Fekete orvos” és „Dozza György” című darabokban, mindannyiszor telt ház előtt s a helyi elismerés minden jelével találkozva. Rónai új elismerés minden jelével találkozva. Rónai új elismerés minden jelével találkozva.

**A debreceni főreáliskola a kormány-
tól megnyerte a nyilvánossági jogot, s ezt a
vallás és közoktatási miniszter közzétette a
városi hatósággal; leiratában ismeltelve örö-
möt fejezi ki a felett, hogy a város felállítja e
szép jövőt ígérő intézetet.**

**A növényi árva háza újabb ada-
kozta: Török Pálné egy szeker forgácsot,**

Kökényessy Ferenc és Tóbiás József miskolci tanár 1 ft. 50 krt az Árvának; Marjalakné s Kalácsot; Tökös Gyuláné 3 kalácsot; Szalár Ferencné káposztát és lüst; Paksy Iréné 4 liter szirt, egy táj pogácsát; Nánássy Ferencné 10 liter szirt és 10 darab szappant; Berger Henrik új évi ajándékul egy 61 vágott fát, az árva házhoz szállította. Fogadják a jótevők szives köszönetemet, mit is azon örömmel nyilatkoztok, hogy árvaházunk iránt folyvást nő az érdekltség, mind helyben, mind az országban. Mikó Róza grófné, mint a debr. nögyelet elnöke.

**A helybeli gazdasági tanintézet taná-
rai a természetudományok köréből népszerű
előadásokat fognak tartani. Az első ily előadás
pénteken, január 2-dikán este 6 órakor, a vá-
ros háza nagy tanácstermében.
Bekassy László tanár által fog megtartani,
melynek tárgya az élettanról lesz merite,
a mutatónyokkal kimerve. Az érdeklők mind-
képpen nem tisztelet közönséget tisztelettel
meghívja a tanárkár.**

**Az iparegyesületi takaréki és hitelinté-
zet a kormányhoz feltérjeszté kimentását, mely
szerint a bankba 75,259 ft részvényesek telte-
gesen befizetett, s így a működés megkezdé-
sének minden állatban. Egyébiránt figyel-
meztetjük a közönséget e banknak mai szá-
munkában foglalt hírdetésére.**

**A részvényszerűségi könyvnyomdában
egy nyomdász kiszámította, hogy lapunkban
naponként 1510 hasábol sorban 66,742 betű
jelen meg; — 64 így évenként 255 számban
382,050 sorban 17,019,210 betű; — mely
összegnek csak a szedéseért — ezért 24 kr-
ja számítva — 4088 ft. 56 kr. esik. — Mivel
kódik lapunknál 50 betűszó; és így, ha ezen
5 szedő, minden betű helyett egy-egy forintos
bankot kapna is föl: a 76 millió államkölcsönt
körülbelül 4 év és 3 hónap alatt tudná össze-
kaparni.**

**A lefolyt hóban a helyi mérésárokok
által lefolytatott 317 marha s 147 borjú.
Etilonzoltatott városunkból december
hó 10-én 49 egyén.**

Társadalom crimmel új lap mutatóny-
száma jelent meg s küldetett be hozzánk Kö-
lözsvártól; megjelen hetenkint szépirodalmi és
ismeretterjesztő tartalommal; szerkesztők: Hory
Béla és Salamon Antal. Ára egy évre 6 ft.
Az első szám ugyesen s tartalmában van
összeállítás.

Vasári hírek. A közlebbi országos vá-
sár kezdődik jan. 4-én, ekkor lesz a börtvász,
ugyanazon hó 11-én sertésvásár, 12-13-án
nagy baromvásár.

Bucsuatató. A „Fehérlő” volt vendég-
löse, Frohmer kölcsönös rokonszenves felköszo-
ntések, pezsgő és jó bakarbor kiütése, új kül-
lomben az Oláh Józsi zenekara közreműködés
mellett bucsuatott el tegnap vendégeit. Amint
több palack pezsgő kiütetett, az eszmék fel-
villanyoztatásával, nem bírányoztak a felköszo-
ntések, mind a távozó Frohmer, mind pedig örö-
kező üdvöndögös Fehér Hermann öregségeit,
figyelmeltetvén egyik szónok által az utód,
hogy hasonló vendégszeretettel viseltessék lát-
ogatói irányában, így bizton számíthat az
előbbi vendégek látogatására.

Új évi áldás. A postahivataltól vettük
e sorokat: A nagyméltóságú magy. kir. föld-
mívelési, ipar s kereskedelmi miniszterium f.
év december hó 13-án kelt 1349/1350 számú
rendeletével elhatározta, miszerint 1874 év ja-

nuár hava 1-jétől kezdve a postai levelborítók
közé az eddigi 5 kr helyett 5 1/2 kron fognak
árlatni. Mirel ezennel értesitem a t. levelező
közönséget. Debreczen, 1873. december hó
21-én. A postahivatali főnök M. A. y.

Egy gyilkos elfitéltése. A helybeli
törvényszék máj üléseben Szilágyi Imre, kabai
születésű, 16 éves ifju, mostoha apjának orozva
végezh vitt meggyilkolásért nyolc év fogsá-
gára ítéltetett; anyja, ki bünrészesnek ál-
lítottat, a vad alól felmentetett.

**A husárak városunkban 1873. decz.
30-tól 1874. jan. 6-ig következőleg alapított
tak meg: 22 kr. csapó-kiszutczán; 23 kr.
hatvanutczán, pétérián, s kismesterutczán; a
többi helyen 24 kr.**

Fővárosi értesítő.

**Eltűnt Stelics budai gyármunkásnak
7 éves leánya karácson estéjén s azóta fel-
nem taláható.**

Halálhíradás. Özv. Szirmay Adámné
Gyürky Ilona urbölgy múlt szombaton meg-
halt Budapestben. Béke porán!

**A „Szinpad” szerkesztésétől Ber-
csényi Béla visszalépett. E lap ezentul két-
szer fog megjelenni havonként.**

**A lánchíd partoszlóipain készülő
új felrakott holnap már belesnek fejezve.**

**Ábrányi Kornél művészi estélyt
rendezett hétfőn este. Az estély hóse termé-
szetesen Liszt F. volt, ki e sasion-ban most elő-
ször lépett fel nyilvánosan. Halgatoság nagy
számmal volt.**

**Kr. A. Deutch-féle nyomda, mely
annyit dolgozott a ponyva számára, megbukott.**

Belföldi hírek.

Madocsa egy fiatal paraszt meg-
ölte apját, anyját s végül önmagát. Tette in-
doka ismeretlen.

Czigánystatistika. Arad
város területén ez idő szerint 662 cigány
lakik.

**A „Kecskemét” szerkesztését
holnapot kezdve Vámos Béla vette át.**

**Székely-Keresztúron kara-
cson ejelén borzástól járhat dult, mely sok
kárt okozott.**

Oltenau János, kit Nagyvá-
radra neveztek ki g. kath. püspöknek, jövő év
hó 19-én teszi át lakását Nagyváradra Lu-
gosról.

Hihetetlen esoda. Van oly köz-
ség Magyarországon, melynek egy krajczárnyi
adóhátraléka sincs. Ez Szépláplu községe, Tem-
mesben.

Sisa Pistát elfogták! Baksa
mellett egy korsómban dorobozott, miközben
elárulta kitélet. Az ott mulató parasztokt erre
rakomcsptétek s a falu házához vitték. Ime
egy regényhős prózai vége.

KÖZGAZDASÁG.

— Debreczen, 1873. december 30.
(Hivatalos árjegyzék.) 1 mérő búza 6.50 kr, 7
ft, 1 mérő kétszemes 5.60—80 kr, 1 mérő rozs

4.60—80 kr, 1 mérő árpa 2.70—90 kr, 1 mérő
szab 1.70—90 kr, 1 mérő tengeri 3.55—65 kr,
1 mérő köles 5.30—50 kr, 1 mérő kása 9.25 kr,
1 szék burgonya 1.80 kr, 1 mázsa szalonna 29,
30, 31 ft, 1 mázsa hajt 35, 36, 37 ft.

— A budapesti gabna és értéke-
tőzsdéről. Deczember 30. Kínálat hiánya és cse-
hely vételkevd folytán gabonában emlitésre méltó
kötés nem jött létre; a tőzsdé igen lanyha
volt, a kínálat tulnyomó. — Eladták magyar
harminczkét fiával fizetettek; magyar hitel
128 ftjával kínálatot. Egyéb értékekben nem
volt üzlet. Valuták változatlanok; 20 frankos
arany 9.10, cs. arany 5.40, tallér 1.69 1/2.

— A bécsi borszergől. Decz. 29.
kedvezőben hangzó hírek az előbbiről építési
papirok részére élénk hangulatot idéztek elő.

Feloldó szerkesztő s kiadóulajdonos:
OLAH KÁROLY.
Függvények:
SZATHÁRI KÁROLY.

Nyilttér.

Dr. Szikszai Szabó József orvos-szü-
letésorvos, gyármunkás, 3-10. dűntán 3-
5 óráig Széchenyi utca Lohmeyer
házán; — szegényeket díj nélkül gyógytat.
772 2-3

Haszonbérlet.

Biharmegyébe kebelzett É. A. D. ony
közönség határában fekvő, az egyéni
falvi vasúállomástól háromnegyed óra járásra
eső tag birtok, 1874. év márczius hó 19-től
1883-ig évenkénti haszonbérletre vehető. A birtok 375, 1100
högység öles hold, melyben 30 majorosja
származással, 110 hold szántó földön kívül, akár
legelőre, akár hízlatásra igen kitünő és si-
keres szelid legelő és kaszáló, mintegy 200
hold foglalatik, a többi jó nádásból áll. A bir-
tok gazdasági épületekkel kelősen ellátva van.
E tekezhemti Székelyhidon lakó tulajdonos

Drávetzky Bélav
775 1-3

Eladó tűzifa.

Száraz tölgyfa ölenke
10 forint, a debreczeni vaspá-
lyánál az udvarban.

Weinmann Jenő.
770. 3-3.

H I R D E T É S E K.

**AZ „IPAREGYESÜLETI
TAKARÉK és HITELINTÉZET”
DEBRECZENBEN,**
mely 250,000 frt alaptőkével alakult, — működé-
sét 1874. január hó 2-kán megkezdte; üzlet-he-
lyisége a t. cz. közönség rendelkezésére — ünnep-
napot kivéve — nyitva áll d. e. 9 óratól 1 óráig.
Üzlet köréhez tartozik:
1-ször. **Betétek** elfogadása kamatozás végett.
2-ször. **Váltóleaszámítás.**
3-ször. **Előlegadás** értékpapirokra, arany és
ezüstművekre, s iparcikkekre.
4-ször. **Kölcsönzés** betáblázás mellett.
5-ször. **Bizományi és behajtási** üzlet.
Az intézet helyisége: n.-csapó utcán
335. szám alatt a Kápolnási-fele házban van.
Az igazgató választmány.

Hirdetés.
Mike-Pércs községnak a debreczeni
Pacz erdő szomszédságában levő erdejé-
ből, a közeli tavaszon levágandó **14-16
öl fának a térgye** jövő 1874. év január
18-kán a község házánál tartandó árveré-
sen eladandó lévén, arra a venni szándé-
kozók illendően meghívhatnak.

Ugyanezen erdőben **10 öl hosszú szá-
raz vargafa** jutányos áron eladó.
Mike-Pércs, 1873. decz. 24.
Nagy Sándor, gazda.
767. 3-3

208. ÁRJEGYZÉKE
az „ISTVÁN” gázolom készítő-
nyegnek.
(Debreczenben a költészetem, köz-
szépművészetem, s a közönség költés-
zetem mellett, a 6-ben, költés-
zetem mellett.)
Nyolcvan szákkal.
ft. kr.
A. Asztali dara nagy szemű 19 —
5 ft-os zackóval 19 20
B. Ugyanaz apró szemű 19 —
50 ft-os zackóval 19 20
C. Dara közepeszerű 18 20
50 ft-os zackóval 18 40
D. Királyliszt 18 60
1. Lángliszt 18 20
2. Montliszt 17 80
3. Zsenyvaliszt külös 17 —
4. — 16 —
5. Fehér kenyérliszt I. rendű 15 —
6. Ugyanaz II. rendű 13 60
7. Barna kenyérliszt I. rendű 12 60
8. Barna II. 11 20
9. Lángliszt I. rendű 10 —
10. Lángliszt II. 6 40
11. Dercezkorpa 3 60
12. Durvakorpa zsakból 2 60
zsáknélkül 2 20
Kétszemes liszt
Rozsliszt I. rendű — —
Rozsliszt II. rendű — —
„ III. — —
„ IV. — —
Rozskorpa zsakból — —
zsáknélkül — —
00 Árpakása 22 —
0. Árpakása 20 —
1. Árpakása 16 —
2. Árpakása 14 —
3. Árpakása 13 —
4. Árpakása 16 —
6. Árpakás 7 40
A zsakok súlytartalma:
A. B. C. O.—8 számig netto 150 ft
9. 10. 11. 125 —
12. 100 —
K. L. és R. I.—III. számig 150 —
R. IV. V. 100 —
Á. K. O.—5 számig 100 —
Árpakás 125 —
Debreczen, 1873. nov. 24.

Hirdetés.

Aldírott kiküldött végrehajtó ezen-
nel közö teszi, miszerint Zsengeller
Pál részére Pásztor Antoniótól 40 ft
térít a tör. jár. biztosításra bíróság fel-
foglalt ingóságokra a ruhanem-
lékre, kávéházi felszerel-
vényekre, — a debreczeni kir. já-
rásbírószék f. évi 13364. számú végzésé-
vel árverést rendelvén el, ennek kisü-
veteza 1729-dik számú házról leendő fo-
ganatosítására 1874 dik január 7-dik
napjának d. e. 9 órája tüzett ki,
mely árverési határidőre a venni szándé-
kozók azon meggyezéssel mellett hivának
meg, hogy az emlitett ingóságok szükség
esetére becsórán alól is elfogadják adati.
Kelt Debreczen, 1873. decz. 22.

Bányay Vince,
673 2-3 kir. járásbírósi végrehajtó.

Árverési hirdetés.

A h. szobozási kir. járásbírószék, mint telek k.
hatóságának, a t. k. sz. végzése folytán kárhire té-
tek miköz Weninger Sámuel h. borszerményi lakos jarara
10 ft 6 krt s jár. erejéig felváltott a H. Fekete Péter ne-
vére a h. szobozási 4762 sz. újköven bejegyzett s 600
afra becsült ház as udvar s az 131 s újköven ugryn-
csak ennek nevére beírott 1410 h. z. sz. a pusztá telek
bőli fele részre az árverés elrendelése; ennek a
telek könyvi hivatalról leendő foganatosítására az 1874
évi jan. 19-ik szavseg esetére febr. 19-ik napjának d.
e. 9 órája kitűzték.

Az árverési feltételek az árverés alkalmával
előfognak terjesztetni, s idig pedig a telek könyvi iro-
dában megtekinthetők.

Egyszermind azon jelzőlogos hitelezők, kik nem
e telek könyvi hatóság székhelyén laknak, felhívhatnak
hogy a vételár felosztása alkalmával leendő képvisel-
tőtenk végett ezen hatóság székhelyén meghíratott
hivataltól kinevezett gondnok ügyvéd Turly Albert által
fognak képviseltetni; azok pedig kik a lefoglalt ingat-
lanokra tulajdoni vagy más igényt érvényesíthetnek, vel-
lenek felhívhatnak, hogy igény keresetüket ezen hirdé-
mény utolsó közzé tételétől számított 15 nap alatt
fentírt telek könyvi hatósághoz nyújtsák be.
Kelt H. Szobozsón a kir. j. bíróság mint telek
k. hatóságának 1873-ik év deczember hó 13-án tartott
ülésétől.

Lente Pál sk.
kir. járásbíró mint elnök.
764 3-3

Szalonna szállítás.

A szomolnoki kir. bányamű számára 160
mázas, az aranyidkai kir. bányamű részére pedig
150. összesen 310 mázsa szalonna be lévő
szerezendő, felhívhatnak bíróság fel-
foglalt ingóságokra a ruhanem-
lékre, kávéházi felszerel-
vényekre, — a debreczeni kir. já-
rásbírószék f. évi 13364. számú végzésé-
vel árverést rendelvén el, ennek kisü-
veteza 1729-dik számú házról leendő fo-
ganatosítására 1874 dik január 7-dik
napjának d. e. 9 órája tüzett ki,
mely árverési határidőre a venni szándé-
kozók azon meggyezéssel mellett hivának
meg, hogy az emlitett ingóságok szükség
esetére becsórán alól is elfogadják adati.
Kelt Debreczen, 1873. decz. 22.

Bányay Vince,
673 2-3 kir. járásbírósi végrehajtó.

Végeladás!

Kubinyi Kálmán esődtöme-
gét képező norinbergai és disz-
áru üzlet czikkei ugyanazon helyi-
ségben (piacutczán a kistemplom mel-
lett) a mai naptól kezdve végkiadás ut-
ján el fognak adati.

Lázár Ferenc
csődtömegdondok.
761 5—